

ע"פ 2198/15 - שדאד אלמטור נגד מדינת ישראל, מ' ב', ג' ט', מ' ט'

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 2198/15

לפני:

כבוד השופטת א' חיות
כבוד השופט צ' זילברטל
כבוד השופט א' שהם

המערער:

שדאד אלמטור

נ ג ד

המשיבים:

1. מדינת ישראל
2. מ' ב'
3. ג' ט'
4. מ' ט'

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים,
מיום 22.2.2015, בת"פ 39806-04-14, שניתן על-ידי
כב' השופט מ' דרורי - סג"נ

תאריך הישיבה:

כ"ז בכסלו התשע"ו (9.12.2015)

בשם המערער:

עו"ד ורד בירגר

בשם המשיבים:

עו"ד עדי צימרמן

בשם שירות המבחן:

גב' ברכה וייס

פסק-דין

השופט א' שהם:

1. ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופט מ' דרורי - סג"נ), שניתן ביום 22.2.2015, בת"פ 39806-04-14.

2. המערער הורשע, על יסוד הודאתו, בעבירות הבאות: שוד, לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); סיכון חיי אדם במזיד בנתיב תחבורה, לפי סעיף 332(2) לחוק העונשין; נהיגה בשכרות, לפי סעיף 62(3) בצירוף סעיף 39א לפקודת התעבורה [נוסח חדש]; כניסה לישראל ללא היתר, לפי סעיף 12(1) לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952.

3. בעקבות הרשעתו בדין, נגזרו על המערער עונשים אלה: 10 שנות מאסר לריצוי בפועל; הופעלו 10 חודשי מאסר על תנאי שהוטלו על המערער בבית משפט השלום בירושלים (ת"פ 37122-09-11), וזאת במצטבר לעונש שהוטל על המערער, כך שעליו לרצות 10 שנים ו-10 חודשי מאסר בפועל, מיום מעצרו 18.4.2014; 12 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור, בתוך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר, עבירה של שוד או עבירה של סיכון חיי אדם במזיד בנתיב תחבורה; 7 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור, בתוך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר, עבירה של נהיגה בשכרות; 6 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור, בתוך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר, עבירה על חוק הכניסה לישראל; רישיון הנהיגה של המערער נפסל ל-10 שנים מיום שחרורו מהמאסר; כמו כן, חויב המערער בתשלום פיצויים בסכום של 20,000 ₪ לנפגעי העבירה.

4. המערער אינו משלים עם חומרת העונש שנגזר עליו, ומכאן הערעור שלפנינו.

עובדות כתב האישום המתוקן שהוגש במסגרת הסדר טיעון

5. המערער הינו תושב הרשות הפלסטינית, שאינו רשאי להיכנס לישראל ללא היתר. נטען בכתב האישום, כי במועד שאינו ידוע למאשימה, עובר ליום ה-18.4.2014, נכנס המערער לישראל ושהה בה ללא היתר כדין. ביום 18.4.2014 בסמוך לשעה 20:30, עלה המערער על מונית מסוג "קיה", בה נהג מ' ב' (להלן: המתלון), וביקש להסיעו מאיזור צומת אורנים בירושלים, למרכז העיר. באותה עת, היתה רגלו הימנית של המערער חבושה מעל הנעל והוא נעזר בקביים, כאשר לטענת המאשימה הוא לא היה מוגבל כלל בהליכה ולא נזקק לקביים, והופעתו באופן זה נועדה "להונות את נהג המונית שהוא מוגבל". המערער התיישב במושב הקדמי שליד הנהג, וכאשר המונית הגיעה לאזור תחנת הדלק ליד מלון המלך דוד, אמר המערער למתלון כי הוא צריך לקנות חלב וסיגריות. עקב מוגבלותו כביכול, ביקש המערער מהמתלון כי יקנה עבורו את המצרכים, ונתן לו, לצורך כך, שטר של 50 ₪. המתלון ירד מהמונית וניגש לחנות סמוכה כדי לקנות את המצרכים. בשלב זה, עבר המערער אל מושב הנהג "וניסה לנסוע מהמקום". המתלון, אשר הבחין בדבר, רץ לעבר המונית, פתח את הדלת הקדמית שבצד הנוסע, והכניס חלק מגופו למונית, תוך ניסיון לתפוס את המערער. משלא עלה הדבר בידו, לקח המתלון אחד מהקביים במטרה להכות את המערער ולמנוע ממנו לגנוב את המונית. המערער לא נרתע ממאבקו של המתלון, והוא שילב את ידית ההילוכים להילוך נסיעה והחל לנסוע מהמקום במהירות, "כאשר חצי מגופו של המתלון בתוך המונית והוא אווז בידו בדלת

המונית". כתוצאה מהנסיעה, נהדף המתלונן אל מחוץ למונית וספג מכה בידו מהמונית הנוסעת. כתוצאה מהמכה, נגרם למתלונן מכאוב בידו. נטען בכתב האישום, כי המערער נמלט מהמקום בנסיעה מהירה, "כאשר הוא שיכור בשל סם מסוכן המצוי בגופו".

6. מיד לאחר האירוע הנ"ל, הועבר למשטרת ישראל דיווח על שוד המונית, והוחל בפעולות לאיתור המערער והמונית. בסמוך לשעה 20:45, הונח מחסום דוקרנים בכביש 437 בצומת ענאתה, כאשר הכביש נחסם לשני הכיוונים. לאחר חסימת הכביש, נוצר במקום עומס תנועה, ובתוך כך הבחין השוטר אופיר בן עמי (להלן: אופיר) במונית הגנובה, במרחק של כ-50 מ' ממנו. אופיר החל לרוץ לעבר המונית כשהוא קורא "עצור משטרה, עצור משטרה". המערער, אשר הבחין בשוטר אופיר, החל לבצע פנייה שמאלה לכיוונו במטרה להימלט מהמקום, "ובכך סיכן את חייו של השוטר אופיר". תוך כדי פנייתו זו של המערער, קפץ אופיר לאחור, כדי להתחמק מפגיעה בו על ידי המונית הנהוגה בידי המערער. בשלב זה, שלף אופיר, אשר חש כי חייו בסכנה, את נשקו האיש, במטרה להרתיע את המערער, ופתח את הדלת הקדמית של הנוסע בעודו צועק "עצור משטרה, עצור משטרה". או אז, החל המערער לנסוע לאחור, במטרה להימלט מהמקום, "בעוד השוטר אופיר אוחז בדלת הפתוחה של המונית... ובכך סיכן את חייו של השוטר אופיר". בהמשך האירוע, ירה אופיר שתי יריות באוויר, כדי לגרום למערער לעצור, אך לבסוף הוא נאלץ לשחרר את אחיזתו בדלת המונית, כדי להימנע מפגיעה בו על ידי המונית.

7. המשכו של כתב האישום מתאר מרדף ממושך אחר המונית הנהוגה בידי המערער, כאשר הוא המשיך בנסיעה בצורה מהירה ומסוכנת, כשהדלת הקדמית-ימנית של המונית פתוחה. המערער ביצע פניות פרסה חדות, נסע בניגוד לכיוון התנועה כדי להתחמק ממחסומים, גרם לכלי רכב בנתיב נסיעתו לסטות ממסלולם, סיכן בדרך נהיגתו את חיי השוטרים שהוצבו במחסומים, ולבסוף התנגש בשני כלי רכב שנקלעו לדרכו, תוך שהוא גורם לנוסעיהם חבלות שונות. לאחר התאונה השנייה, יצא המערער מחלון המונית, וכאשר הבחינו בו אנשי המשטרה הוא התנגד למעצרו וניסה להימלט, עד שהשוטרים הצליחו להשתלט עליו ואזקו אותו. לאחר מעצרו, הובא המערער לתחנת המשטרה, וכאשר היה בשירותים, הוא ניסה להשתמש בחומר החשוד כסם מסוכן, שהיה ברשותו.

גזר דינו של בית משפט קמא

8. בפתח גזר דינו, עמד בית משפט קמא על האמור בתסקיר מבחן בעניינו של המערער. מהתסקיר עולה, כי המערער הוא כבן 39 שנים, נשוי ואב לשני ילדים, בגילאי 5 ו-7 שנים. המערער מתגורר בישוב א-ראם, המצוי בתחומי הרשות הפלסטינית, והוא נהג לעבוד במסעדות בירושלים, ללא אישור כניסה לישראל. נאמר בתסקיר, כי המערער פיתח התמכרות לסמים קשים והיה מעורב בעבירות פליליות מסוגים שונים, ואף ריצה עונשי מאסר ממושכים. לדברי המערער, לאחר 11 שנות לימוד, הוא הוצא נגד רצונו מבית הספר, בכדי לסייע בפרנסת המשפחה. בתקופה זו, התחבר המערער לחבורת צעירים בעייתיים והשתתף עמם בעבירות של פריצה וגניבה. בין היתר, נדון המערער ל-50 חודשי מאסר לריצוי בפועל ולטענתו, הוא התמכר במהלך מאסרו להרואין ולקוקאין. לאחר שחרורו מהמאסר, שמר המערער על ניקיון מסמים במשך 4 שנים, אך בשנת 2008, עת ריצה מאסר נוסף, חזר המערער לשימוש בסמים. בשנת 2011, ריצה המערער מאסר שלישי, לתקופה של שנתיים וחצי, וכשהשתחרר הוא היה עדיין מכור לסמים, ובחלוף כשלושה חודשים הוא ביצע את העבירות מושא כתב האישום. בתקופת כליאתו הנוכחית, הבין המערער כי השתנתה המדיניות וכי גם תושבי הרשות הפלסטינית יכולים לעבור תהליך של גמילה מסמים. צוין בתסקיר, כי המערער מקבל אחריות מלאה על מעשיו, ולדבריו המעשים נובעים אך ורק בשל התמכרותו לסמים, והוא הביע את רצונו להיגמל ולפתוח בחיים חדשים

לאחר שישוחרר מהכלא. מתסקיר נוסף שהוגש בעניינו של המערער עולה, כי בבדיקות שנערכו לו לגילוי סמים, נמצא כי הוא נקי משימוש בסם, ולדבריו הוא אינו עושה שימוש בסמים, בתקופת כליאתו. עוד נמסר בתסקיר המשלים, כי ניתן לשלב, כיום, אסירים תושבי הרשות בטיפול גמילה מסמים, במסגרת שב"ס.

9. בבוא בית משפט קמא לקבוע את מתחם העונש ההולם בעניינו של המערער, נקבע תחילה כי יש לראות את שוד המונית ואת המרדף שנערך לאחר מכן, כשני אירועים נפרדים. לאחר זאת, קבע בית משפט קמא כי מתחם הענישה לגבי עבירת השוד ינוע בין שלוש לשש שנות מאסר לריצוי בפועל, ומתחם זהה נקבע גם לגבי העבירה שעניינה סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה. עונשו של המערער בתוך כל אחד ממתחמי הענישה הנ"ל, נקבע לכדי 5 שנות מאסר וזאת במצטבר, כך שעל המערער לשאת בעונש של 10 שנות מאסר לריצוי בפועל בניכוי ימי מעצרו. אשר לעונשי המאסר המותנים, שנקבעו במסגרת ת"פ 37122-09-11 (6 חודשי מאסר על תנאי בגין עבירות של התפרצות וגניבה, ו-4 חודשי מאסר על תנאי בגין ביצוע עבירה לפי חוק הכניסה לישראל), הוחלט להפעילם במצטבר בינם לבין עצמם, והם הוספו לעונש המאסר שהוטל, כך שעל המערער לרצות 10 שנים ועוד 10 חודשי מאסר בניכוי ימי מעצרו. בית משפט קמא החליט לחייב את המערער בתשלום פיצויים בסך 10,000 ₪ למתלונן, ועוד 10,000 ₪ לנפגעי התאונה השניה. בנוסף, הוטלו יתר העונשים כמפורט בפסקה 3 לעיל.

הערער על חומרת העונש

10. בהודעת הערעור נטען, כי העונש שנגזר על המערער מבטא "החמרה קיצונית בעונשו", וזאת בעיקר לאחר שכתב האישום תוקן במסגרת הסדר טיעון. עוד נטען, כי שגה בית משפט קמא משהחליט לפצל בין שוד המונית לבין המרדף, ומשלא ראה במסכת העובדתית כמקשה אחת. נטען בנוסף, כי מתחמי הענישה שנקבעו הינם מחמירים ביותר, ובכל מקרה היה מקום להורות על חפיפת העונשים שהוטלו. המערער הוסיף וטען, כי בעת קביעת העונש בתוך מתחמי הענישה, לא ניתן משקל ראוי לנסיבותיו האישיות והמשפחתיות, כמפורט בתסקירי שירות המבחן. טענה נוספת שהיתה בפי המערער נוגעת לקשיין, כתושב שטחים, לרצות עונש מאסר בישראל, שכן הוא אינו רשאי לצאת לחופשות ונמנעת ממנו האפשרות לביקורי משפחה. אשר לנזק שנגרם למתלונן, נטען על-ידי המערער, כי לא הוגשו דו"חות רפואיים, וגם לא דו"חות המעידים על נזק ממוני, כך שיש להניח כי לא נגרם לו נזק רכושי או גופני. משכך, לא היה מקום לחייב את המערער בתשלום פיצויים למתלונן, ובאותה מידה לא היה מקום לזכות בפיצויים את נפגעי התאונה השניה. אשר להתמכרותו של המערער לסמים, נטען כי יש לקחת בחשבון את חוסר האפשרות לשלבו בעבר בהליך גמילה, וזאת שלא באשמתו אלא משום שהוא תושב שטחים. עוד נטען, כי במקרים דומים נגזר עונש קל בהרבה על העבריינים, גם אם לא עמדו לזכותם נסיבות מקלות כפי המצב בענייננו.

בדין בערעור טענה עו"ד ורד בירגר, באת כוחו של המערער, כי התמכרותו של המערער לסמים קשים היא שהביאה אותו לביצוע העבירות, הגם שאין להקל ראש בחומרתן. כיום, מבקש המערער להשתלב בתהליך טיפולי של גמילה מסמים, ומן הראוי ליתן לו הזדמנות להוכיח את כנות כוונותיו, באמצעות הקלה בעונשו, שתהווה מבחינתו כאור בקצה המנהרה.

11. המשיבה, אשר יוצגה על ידי עו"ד עדי צימרמן, מתנגדת לכל הקלה בעונשו של המערער. בראש ובראשונה, הצביעה המשיבה על עברו המכביד במיוחד של המערער. המערער הורשע בעבירות מרובות של כניסה לישראל שלא כחוק; פריצות לרכב וגניבת רכוש; גניבות רכב; עבירות סמים; ושיבוש מהלכי משפט, ונדון לעונשי מאסר ממושכים. עוד

נטען, כי גם אם העונש הכולל אינו קל הרי שהוא הולם את חומרת העבירות ואת הסיכון שיצר המערער לחיי אדם. במקרה דנן, מדובר בעליית מדרגה לעומת התנהלותו הפלילית של המערער בעבר, כאשר הוא סיכן את חיי המתלונן ואת חיי השוטרים אופיר, אשר אחזו בדלת המונית ואף ניסו להיכנס לתוכה, במטרה למנוע מהמערער את המשך הנסיעה במונית. זאת, מעבר לסיכון הרב שגרם המערער לחיי אדם, במהלך המרדף הממושך שנערך אחריו.

בנסיבות אלה, סבורה המשיבה כי אין כל מקום להקלה בעונשו של המערער.

תסקיר משלים

12. מתסקיר משלים שהוגש בעניינו של המערער, לקראת הדיון בערעור עולה, כי המערער הביע את נכונותו להשתלב בטיפול של גמילה מסמים, והוא אכן מתוכנן ליטול חלק בפרויקט "רעות" לגמילה משימוש בסמים, וזאת לאחר שינתן פסק הדין בערעורו. בדיקות שנערכו למערער לגילוי סמים היו שליליות, וכן נמסר כי התנהגותו של המערער בכלא הינה תקינה, והוא מתפקד לשביעות רצון הצוות. המערער משמש "כראש חוליה באגף וכאסיר תומך בעת הצורך".

דיון והכרעה

13. אין צורך להכביר מילים באשר לחומרת התנהגותו של המערער. מסכת העבירות החלה בשוד מונית שביצע המערער, כאשר הוא התחזה כמובל בהליכה הנעזר בקביים, וניצל את נדיבותו של נהג המונית, אשר הסכים לרכוש עבורו מוצרים כלשהם, מבלי לחשוד בכוונותיו הזדוניות של המערער. המערער עבר לכיסא הנהג והחל בנסיעה, כאשר המתלונן תלוי על דלת המונית, תוך ניסיון נואש למנוע מהמערער לשדוד את מוניתו. חרף זאת, המערער המשיך בנסיעה, תוך שהוא מסכן את המתלונן וגורם לו לחבלות כמתואר בכתב האישום. החלק השני של כתב האישום עוסק במרדף ממושך אחר המערער, שבמהלכו הוא לא ציית להוראות השוטרים, נסע במהירות רבה תוך סיכון מוחשי למשתמשים בדרך, והפר את כללי התעבורה הבסיסיים. המערער נסע נגד כיוון הנסיעה, התעלם מתמרורים ורמזורים, והתנגש בכלי רכב, בשני מקרים נפרדים, תוך גרימת חבלות לנוסעיהם.

צודקת המשיבה, כי מעשים מעין אלה מחייבים הטלת עונשי מאסר ממושכים על העבריינים, מתוך מתן משקל בכורה לשיקולי הגמול וההרתעה. אכן, בעבירות שעניינן שוד מונית או שוד עונשים מכבידים על העבריינים, מתוך רצון להגן על נהגי המוניות, אשר הפכו בשנים האחרונות לטרף קל לשודדים חסרי מצפון (ראו, למשל, ע"פ 1885/07 נא"פ נ' מדינת ישראל (1.7.2008); וע"פ 7777/05 גיוסי נ' מדינת ישראל (5.3.2007), שבשניהם אושר עונש של 5 שנות מאסר לריצוי בפועל, בגין שוד מונית).

14. גם העבירה של סיכון חיי אדם במזיד בנתיב תחבורה הינה עבירה קשה ומכבידה, והיא מצדיקה הטלת עונשי מאסר ממושכים על מבצעה. כפי שנאמר בע"פ 6757/11 סעדין נ' מדינת ישראל (16.10.2012):

"המעשים המיוחסים למערער הם חמורים ביותר, והתנהגות שכזו צריכה לגרור ענישה משמעותית ומרתיעה ביותר

מאחורי סורג ובריח. תופעת 'המרדפים' בכביש הפכה זה מכבר למכת מדינה של ממש, ויש להילחם בה מלחמת חורמה במטרה להגן על הנוסעים בכביש ועל כלל המשתמשים בדרך".

כך, בע"פ 1975/14 עלוש נ' מדינת ישראל (8.2.2015) אושר עונש של 5 שנות מאסר לריצוי בפועל על מי שהורשע בעבירה של סיכון חיי אדם במזיד בנתיב תחבורה, ובעבירות נלוות. בע"פ 1641/13 אבו סביח נ' מדינת ישראל (31.12.2014) נדון המערער ל-60 חודשי מאסר לריצוי בפועל, ולכך נוספו 18 חודשי מאסר על תנאי שהופעלו. הערעור על חומרת העונש נדחה, וזאת בשים לב לעברו הפלילי העשיר של המערער.

15. אם למרות האמור, החלטנו להקל בעונשו של המערער, הרי שהדבר נובע משני טעמים עיקריים: הטעם האחד נעוץ בכך שהעונש הכולל אשר הושת על המערער (10 שנות מאסר לריצוי בפועל) נראה בעינינו כחמור יתר על המידה, באופן המצדיק את התערבותנו; הטעם האחר עניינו בנכונותו של המערער להשתלב בטיפול גמילה מסמים, ונראה כי הפעם יש סיכוי כי המערער יצליח לצאת ממעגל הסמים, בו הוא נתון מזה שנים רבות.

16. לאור האמור, הננו מחליטים לקבל את ערעורו של המערער ולהעמיד את עונש המאסר הכולל על 8 שנות מאסר לריצוי בפועל. אין שינוי באשר להפעלת עונשי המאסר המותנים במצטבר לעונש זה, כך שעל המערער לרצות 8 שנים ו-10 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו.

17. איננו רואים מקום להתערב בסכומי הפיצויים שהושתו על המערער. אשר למתלונן, הוגשה לבית משפט קמא הצהרת נפגע עבירה ממנה עולה כי המתלונן נפגע קשות בכתף ימין ונזקק לטיפול רפואי ממושך, והוא עודנו סובל ממכאבים רבים. כמו כן, נגרמה למתלונן פגיעה נפשית והוא נזקק לטיפול פסיכיאטרי מתמשך, והוא עדיין סובל מחרדות ופחדים. עוד נמסר על ידי המתלונן, כי נגרם נזק כבד לרכבו, והרכב הושבת מעבודה לתקופה ארוכה. אשר לפגיעות שנגרמו לנוסעי הרכב בתאונה השניה, הפרטים מופיעים בסעיף 17 לכתב האישום המתוקן, שבעובדותיו הודה המערער, ואין ספק כי הם זכאים לפיצוי בגין הנזק שנגרם להם.

18. סוף דבר, הערעור מתקבל כאמור בפסקה 16 לעיל. אין שינוי ביתר חלקי גזר הדין.

אנו תקווה כי המערער יתמיד בהליך הטיפולי לגמילה מסמים, כך שעם שחרורו מהמאסר, הוא יוכל לחזור ולנהל אורח חיים נורמטיבי, מבלי להסתבך, פעם אחר פעם, בפלילים.

ניתן היום, ח' בטבת התשע"ו (20.12.2015).

